

faa haaber jeg, at netop ogsaa denne Adresses Indgivelse vil vise, at det dog ikke forholder sig ganske saaledes, at det i Virkeligheden skulde være en Umulighed at give en konstitutionel Fællesforfatning paa Grund af de herom hørende uklare og divergerende Anskuelser, men at det tværtimod vil vise sig, at, om der end i enkelte Punkter kan være divergerende Anskuelser, for hvis Skyld Rigsdagen imidlertid ogsaa med Imødekønnen for en Deel har opgivet sin Ret, saa er der dog med Hensyn til det megen tilige Bæsen og Kjærnen af selve Fællesforfatningen ikke Tale om uklare og divergerende Anskuelser, men at det tværtimod staar klart og bestemt for Rigsdagen, saavel som for det hele Folk, at den maa være en sand konstitutionel Forfatning. Jeg troer saaledes, at det vel turde ventes, at Indgivelsen af en Adresse som den heromhandlede maa kunne ventes, at udøve Indflydelse først og fremmest paa H. S. M. a. J. s. t. og forsaavidt kunne lede til et umiddelbart Resultat, men det er tillige min Overbeviisning, at selv om et saadant umiddelbart Resultat ikke skulde opnaaes, vil den ligesuldt have sin store Betydning. Netop under saadanne forviklede Forhold, som være, under saadanne gjærende Stemninger, som deraf ere blevne og nødvendigen har maattet blive Følger, er det af stor Betydning, at der fra Rigsdagen reises et Banner, hvorunder og hvorom alle gode og dygtige Kræfter i Landet kunne samles; og det er min Overbeviisning, at det er den yderste Trang til, at der reises et saadant, at det vises, at Maadehold og Enighed vel kunne staae ved Siden af og gaae Haand i Haand med den strenge Ret. Derfor er jeg overbevist om, at naar et saadant Banner, som jeg troer, at der maa indrommes, at være fæstet ved Adressen, først er reist, saa vil den ogsaa faae sin Betydning, og bringe den Sag, som ligger os Alle paa Hjerte, en sikker Seir; thi den Sag, for hvilken det hele Folk reiser sig, med de bedste og dygtigste Kræfter i Spidsen, vil aldrig kunne tabes (Starkt Bisfald. Formanden ringer).

Grundtvig: Da Spørgsmaalet om denne Adressesags Fremme var under Behandling

her i Salen, tog jeg mig den Frihed at sige, at jeg ikke kunde stemme derfor, da det var min faste Overbeviisning, at Indgivelsen af en Adresse til Majestaten under nærværende Omstændigheder vilde være aldeles ubetimelig, da det nu åbenbart var Ministrene, vi havde at adressere os til, hvilket jo ogsaa flere Afstemninger heri Salen siden den Tid har stadfæstet. Da der imidlertid ikke dengang forelaae noget Udkast til Adressen, saa maatte jeg indskrænke mig til at paapege det i mine Dine aldeles Ubetimelige i, at indgive en saadan Adresse jevnstides med en Tiltale af Ministeriet, hvortil der allerede dengang var gjort Forslag; jeg kunde kun løselig berøre den anden Side af Sagen, nemlig det Farlige, der laae i, at der meget let kunde indflyde Ord i Adressen, hvorved Rigsdagen selv hindrede Tiltalen mod Ministeriet fra at naae sit Dødsmed; nu derimod, da Udkastet til Adressen foreligger, føler jeg mig forpligtet til at dvæle ved dens Indhold, og at fremhæve, hvad jeg paa ingen Maade kan overse, at der er megen Fare ved at indgive en Adresse som denne. Det er ganske vist, at man tydelig sporer Udvalgets Betænksomhed, og at det har stræbt efter at gjøre denne Adresse idetmindste uskyldig og uskadelig, men jeg kan dog slet ikke finde, at det er lykkedes i det Hele. Min Hovedanke er imidlertid den, at idet Udvalget har paataget sig, i Adressen at opregne de Betingelser, under hvilke Rigsdagen vilde forstikke Majestaten om, med den største Redebønhed at række Haanden til, ja selv at foretage Alt, hvad der kunde lette og framskynde Fællesforfatningens Tilblivelse, da fattes der i denne Dypregnelse af Betingelser een, som i mine, ja jeg troer i hele Rigsdagens og i hele Folkets Dine er en af de vigtigste, nemlig Ministeransvarligheden. Ja mine Herrer! det staar jo i dette Dieblik klart for os Alle, at dersom Ministeransvarligheden ikke var en Grundlovsbestemmelse, saa vilde jo hele Danmarks Riges Grundlov kun være et dødt Bogenstav. Dernæst skulde vi visseligen huske og aldrig glemme, at Ministeransvarligheden hos os ikke blot er en Grundlovsbestemmelse, men saa at sige Grundlovens Grundvold; thi den er ældre end Grundloven, den er, om jeg